

#13 • LÄSFRÄMJA MERA!

Pronto

**Shared reading
ger läsglädje för
hjärntrötta**

Kravlös läsning ger
läslusten tillbaka, s. 14–15

**Läser barnen
för lite?**

Forskaren om siffrorna bakom
undersökningarna, s. 3–5

**»Vägen till boken
handlar om relationer«**

Ann-Marie Körling om läsfrämjande, s. 6

**Pronto #13
2023**

Ansvarig utgivare:

Annika Ahlgren

Redaktör:

Madeleine Gripsten

För många är biblioteken en viktig mötesplats och kunskapskälla. Pronto ges ut av BTJ för att ge möjligheter för fler att upptäcka litteratur och kultur och öka förståelsen för BTJ:s utbud av produkter och tjänster. Med engagemang, läsfrämjande och läsinspirerande arbete växer förståelsen i samhället. Genom att göra kunskap och medier tillgängligt för fler, arbetar vi för ett inkluderande samhälle. Därför är vi stolta över att få stödja biblioteken genom vår verksamhet på BTJ och vara en del av framtidens bibliotek.

Så länge inget annat anges är texterna skrivna av medarbetare på BTJ.

Pronto kommer ut med tre nummer per år. Vill du prenumerera? Anmäl dig på: www.btj.se/pronto

[btjverige](https://www.facebook.com/btjverige)

[btjverige](https://twitter.com/btjverige)

[btjverige](https://www.instagram.com/btjverige)

[company/btj](https://www.linkedin.com/company/btj)

blogg.btj.se

btj.se

Läsfrämjarsverige – du har spenat mellan tänderna

Att vara en god vän är ibland att säga lite obekväma saker. ”Du har spenat mellan tänderna”, kan vara en sådan sak. Du hjälper din vän även om det är en kort stunds övergående obehag att ta upp ämnet, att påpeka en brist.

Hela det här numret av Pronto handlar om läsfrämjande aktiviteter, till vilka jag skulle beskriva mig som en god vän. Det finns mycket som görs för att uppmuntra fler att läsa mer. Bibliotek som bokar in författarbesök via BTJ:s plattform Författarsök, skolbibliotekarier som samarbetar med den övriga pedagogiska personalen för att hjälpa eleverna att hitta läsglädjen vid sidan av den ämnesbundna skolläsningen, folkbibliotek som samarbetar med förskolor, håller i bokcirklar och kör ut böcker till de som har svårt att låna själva.

Men många av kurvorna pekar neråt. Barnen läser mindre i skolan och mindre på fritiden, trots att vi nu har läslov, läsambassadör, läsråd och läsfrämjandelyft. Varför funkar det inte? Varför når vi inte Läsrådets vision om att bli världens mest läsande land?

En förklaring är enligt mig att vi inte ens kan enas om vad läsning är. En annan är att alla välmenande läslyftande aktiviteter inte gör något åt grundproblemet – läsningen har hård konkurrens från andra typer av nöjen. Jag syftar så klart på skärmtiden. Men är skärmtid kanske läsning ändå?

Kulturrådet, som samordnar och finansierar många läsfrämjande aktiviteter, vill inte definiera läsning men beskriver det som ”att ta del av en annan människas tankar, gestaltade med orden som verktyg. Läsning kan ske med hjälp av ögon, öron eller fingrar.” Varför är inte ett datorspel på surfplattan då att betrakta som läsning om det finns texter eller röster som förmedlar ett narrativ?

Förlåt kära läsfrämjande Sverige, men ni har spenat mellan tänderna. Vi måste vara tydliga med vad som är läsning och vi måste göra det som gör skillnad – inte bara det som är lätt att genomföra (som att hitta på titlar och döpa om lov). Då behöver vi satsa på skolbibliotek, göra ändringar i läroplanen och hjälpa föräldrar att begränsa skärmtiden, annars kommer lästrenden fortsätta att peka åt fel håll.

Gunnar Rensfeldt, Marknadskommunikatör

VAD ÄR egentligen den mest effektiva läsfrämjande aktiviteten enligt forskningen? Vi frågade vår tids största expert, ChatGPT!

Enligt forskningsstudier är tidig och regelbunden högläsning den mest effektiva läsfrämjande aktiviteten. Det främjar språkutveckling, ordförråd och läsförståelse. Tillgång till böcker och läsning i hemmet är också viktigt. Skolbibliotek och fokuserad läsundervisning, inklusive läsförståelsestrategier, är effektiva. Läsning i grupp och bokdiskussioner ökar läsförståelsen och engagemanget. Kombinera olika aktiviteter och anpassa dem till målgruppen för en mångsidig läsmiljö.

Källa: ChatGPT

Läser barnen för lite?

Flera olika enkäter visar att barnen i Sverige läser mindre än de gjorde förut, men det finns också undersökningar som visar att de läser mer. Hur ligger det till, läser barnen för lite eller är lästappet en litterär moralpanik?

Foto: Erika Lemark.

En återkommande enkät från Statens medieråd visar att andelen barn som läser varje dag har minskat sedan 2012.

Mats Tegmark är en av forskarna vars resultat pekar på minskat läsande.

– Den skolrelaterade läsningen har minskat. Framför allt har vi sett i vår studie att det är det skönlitterära läsandet som har minskat. Vi har tittat i årskurs 5–6 och 8–9, säger Mats Tegmark, forskare vid Högskolan Dalarna.

MINSKAT LÄSANDE

Enligt Svenska förläggareföreningens rapport ”Läsandets årsringar” (2020) har läsningen minskat med ungefär en tiondel de senaste 25 åren, särskilt bland barn och ungdomar. En återkommande enkät från Statens medieråd visar att andelen barn som läser varje dag har minskat sedan 2012. Samtidigt har andelen personer mellan 16 och 85 år som läser regelbundet ökat sedan 1995 och andelen unga vuxna 16–29 år som läser tryckta böcker har ökat tydligt sedan 2020, enligt SOM-institutets årliga undersökning.

– Förklaringen till att man får lite olika resultat är nog att man mäter olika saker. Det vi har sett i vår studie är att en stor andel elever läser mindre i skolan samtidigt som en liten andel läser lika mycket som tidigare och ibland mer. Därför är jag inte

överraskad av senaste PIRLS-resultaten som visar samma sak, att de som inte når upp till en godtagbar nivå har blivit fler samtidigt som de högpresterande presterar ännu högre, säger Mats Tegmark.

»Det vi har sett i vår studie är att en stor andel elever läser mindre i skolan samtidigt som en liten andel läser lika mycket som tidigare och ibland mer.«

SOM-institutet har gjort mätningar sedan 80-talet och de ger intryck av att läsningen bland vuxna är ganska stabil.

– Att bokläsandet har ökat med 6 procentenheter bland 16–29-åringar i SOM-undersökningen tror författarna själva kan bero på pandemin. Andra studier tyder också på att 16-åringars medievanor skiljer sig avsevärt från de över 20. Så det gäller att definiera ”unga”, säger Mats Tegmark.

Mats Tegmark, docent vid Högskolan i Dalarna. Foto. Privat.

LÄROPLANEN STYR

År 2011 inrättade Kulturrådet titeln Sveriges läsambassadör. 2016 bestämde regeringen Löfven att höstlovet skulle döpas om till läslov. För två år sedan bildades läsrådet som ett rådgivande organ under Kulturrådet. Vid sidan av detta har ett flertal läsfrämjande projekt pågått både lokalt och nationellt. Så varför visar så många mätningar på vikande lästal?

– Jag tror att det måste till mer genomgripande reformer i skolan. Den styrning som finns idag är ganska hård utifrån läroplanen och hur eleverna

bedöms. Många lärare satsar på att hjälpa eleverna att klara läsförståelseproven, man övar på tidigare läsförståelseprov. Då blir man duktig på att göra proven, men vi menar att här måste man tänka mer långsiktigt, säger Mats Tegmark.

»Jag tror att det måste till mer genomgripande reformer i skolan. Den styrning som finns idag är ganska hård utifrån läroplanen och hur eleverna bedöms.«

Två exempel på mer långsiktigt framgångsrika insatser är enligt Mats Tegmark att jobba med läroplanen och med skolbiblioteket.

– Det är en sak som man vet ger effekt. Har man på skolschemat att regelbundet gå till biblioteket och läsa, men också få hjälp och stöd att hitta det som passar ger det bättre språkutveckling och ordförråd och så vidare. Det går inte jämföra det med att lära sig muntligt eller att titta på film eller powerpoint, säger Mats Tegmark.

Text: Gunnar Rensfeldt

Foto: BTJ.

»Vägen till boken handlar om relationer«

Foto: Hugo Thambert

Läslusten kommer inte av sig själv. Det skriver läsfrämjarprofilen Anne-Marie Körling i en krönika om hur viktigt det är att tidigt bygga upp en relation till litteraturen.

KRÖNIKA. Jag samtalade en gång med en människa som kommit till Sverige från ett annat land. Där i hemlandet var biblioteket inte en självklarhet och utbudet av böcker inte en rättighet att välja fritt ur. I Sverige kan man gå in i ett bibliotek och låna det man vill och önskar. Det är en demokratisk rättighet i ett demokratiskt samhälle.

Till samma rättigheter hör att kunna ta del av det som skrivs. Att få lära sig läsa och att sedan fortsätta läsa. Skolan har en avgörande roll för att läskunnigheten blir varje elevs rättighet och läslusten kommer med samhällets bokhyllor. Redan innan barn börjar i skolan kan de besöka biblioteken och där omfamna böckerna att titta i.

Läslusten kommer inte av sig själv. Böcker måste finnas i famnen på den som kan läsa ur dem och därmed göra barnboken tillgänglig för barnet som ska hitta vägen i böckerna. Den första läsningen handlar om relationen till någon som visar böckerna, i biblioteket måste man därför främja relationen mellan förälder, barn och bok.

Inte bara berätta om förtjänsterna som bokläsandet gör utan också om vad föräldern kan upptäcka av

barnets känslor, frågor och betydelsen av att läsa om de böcker som barnet tycker om. Det fina med böcker är att de ger ett så rikt ordförråd. Det vimlar av ord i böcker. Roliga, långa och finurliga ord. I talspråket gör det inte det på samma sätt.

Senare i barnets liv är det relationen till bibliotekarien som kan vara den viktigaste för det fortsatta läsandet. Det betyder att barnet blir sett, igenkänt och uppvaktat som en läsare, och då både av text och bild. Boken är sedan läsarens. Läsaren skriver in i sig mellan raderna. Därför är inte boken dålig eller bra. Den är sin egen. Precis som läsaren är det. Vi har ingen aning om vad som sker i mötet mellan läsare och bok. Men vi kan veta mycket om vägarna till detta möte.

Text: Anne-Marie Körling

ANNE-MARIE KÖRLING

Anne-Marie Körling är legitimerad lärare med lång erfarenhet av utvecklingsarbete inom skolan. Hon har bland annat tilldelats Svenska Akademiens svensklärarypris, Ingvar Lundberg-priset och Eldsjälspriset från Svenska Barnboksakademien, samt varit Sveriges läsambassadör 2015–2017. Anne-Marie Körling utkommer i höst med boken **Pojkars läsande och lärande** på BTJ Förlag.

Läsfrämjande titlar från BTJ Förlag

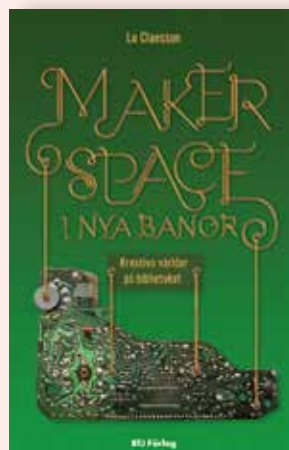
BTJ Förlag ger ut kloka böcker om litteraturförmedling och metoder för läsfrämjande arbete. Här hittar du några guldkorn från vår utgivning.

”...en utmärkt, trevligt skriven handledning...”
- Elisabeth Brännström, lektör

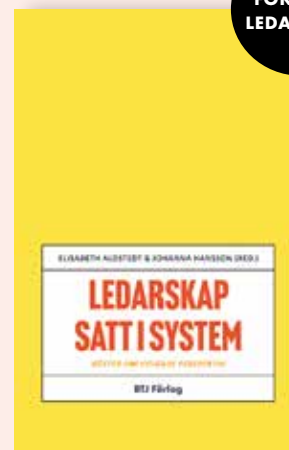
Livet i bokcirkeln
Samtal, skratt och tårar
av Lena Kjersén Edman

ISBN: 9789170188480

Makerspace i nya banor
Kreativa världar på biblioteket
av Lo Claesson

ISBN: 9789170188466

Ledarskap satt i system
Röster om vidgade perspektiv
av Elisabeth Aldstedt & Johanna Hansson

ISBN: 9789170188589

FOKUS PÅ
LEDARSKAP

Temaskafferiet
Barnböcker i teman för förskolan
och de första skolåren
av Hanna Melén & Susanne Sandström

ISBN: 9789170188459

Läs dig själv
Om biblioterapi, läsmotivation
och livsmening
av Nina Ström

ISBN: 9789170188596

Klaras och Lottas skolbibliotek
Idéer och förslag från Flödet
av Klara Önnarfält &
Lotta Davidson-Bask

ISBN: 9789170188640

”Boken innehåller otaliga guldkorn att ta till sig...”
- Sarah Utas, lektör

Du hittar alla våra titlar på butik.btj.se

Totalt har Kulturrådet 75 miljoner för att genomföra Läsförbättringslyftet under perioden 2021–2023. Foto. Susanne Kronholm.

Läsförbättringslyftet ska ge långsiktiga vinster

Kulturrådet har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en satsning på ett läsförbättringslyftet för personal på Sveriges folkbibliotek. Läsförbättringslyftet ska höja kompetensen inom litteraturförmedling och läsförbättring, med ett särskilt fokus på barns och ungas läsning.

– Att ha förutsättningar och förmåga att ta till sig text och att läsa är viktigt i livets alla faser. Ytterst är det en demokrati- och rättighetsfråga att alla ges möjlighet att bli läsande individer, säger Ann Catrine Eriksson som leder projektet tillsammans med kollegan Annika Hermele på Kulturrådet.

Totalt har Kulturrådet 75 miljoner för att genomföra Läsförbättringslyftet under perioden 2021–2023.

– Kulturrådet informerade redan tidigt i projektet vår uppdragsgivare Kulturdepartementet om att en förlängning av projektet skulle göra att läsförbättringslyftet får större effekt, säger Ann Catrine Eriksson.

»Ytterst är det en demokrati- och rättighetsfråga att alla ges möjlighet att bli läsande individer.«

HÅLLBART ÖVER TID

Men planen är att projektet ska bli hållbart över längre tid med hjälp av en flerpartssamverkan tillsammans med kommuner, regioner, lärosäten och andra myndigheter som har löpande uppdrag kopplade till folkbiblioteken. Exempelvis ska webbsidan, eller lärplattformen, digiteket.se användas för kompetensutvecklingen.

– Läsfrämjandelyftet är ett tidsbegränsat regeringsuppdrag. Genom att samverka med andra som inte har tidsbegränsade uppdrag kan det vi bygger upp genom projektet fortsätta att förvaltas av våra samverkanspartner och på så sätt ge effekt över lång tid framåt, säger Ann Catrine Eriksson.

SAMVERKAN VIKTIGT

All samverkan kommer dock med vissa utmaningar.

– Samverkan är helt nödvändig i ett så här stort projekt. Utmaningen är tiden, eftersom många olika aktörer är involverade över hela landet. Dialog och kommunikation behöver ske på många olika nivåer och alla samverkansaktörer behöver avsätta tid för samarbete, säger Ann Catrin Eriksson.

Det finns idag stora skillnader mellan kommunerna i hur mycket resurser de lägger på bibliotekspersonalens kompetensutveckling. Det har också kommit många positiva reaktioner från kommunerna på möjligheten att kunna göra egna prioriteringar baserade på deras lokala, specifika behov av kompetenshöjande insatser.

– Vi har också nåtts av glada tillrop över att det är en mycket förenklad ansökningsprocess, tillägger Ann Catrine Eriksson.

LIKVÄRDIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Läsfrämjandelyftets huvudmål är att bidra till att skapa en likvärdig och hållbar infrastruktur för folkbibliotekens kompetensutveckling. Fokus ligger på läsfrämjande och litteraturförmedling, för att ge

barn och unga mer likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga och lustfyllda läsupplevelser.

»Vi har också nåtts av glada tillrop över att det är en mycket förenklad ansökningsprocess.«

Kulturrådet definierar läsfrämjande som att ta bort hinder för läsning och öppna vägar till litteratur, att bidra till att människor kan utveckla alla sina språk, stärka läsarens självförtroende och läsidentitet, att öka tillgången till en mångfald av litteratur på olika språk och i olika format för läsare i alla åldrar samt att ge fler möjlighet till en konstnärlig upplevelse genom litteratur. Någon definition av läsning har Kulturrådet däremot inte.

– Kulturrådet har inte något normativt uppdrag där vi slår fast vad som är läsning eller inte. I grund och botten handlar det om att ta del av en annan människas tankar, gestaltade med orden som verktyg. Läsning kan ske med hjälp av ögon, öron eller fingrar. Texten i form av litteratur kan förmedlas genom en mängd olika medieformat och gestaltande former, säger Ann Catrine Eriksson.

Text: Gunnar Rensfeldt

Ann Catrine Eriksson. Foto. Susanne Kronholm.

Bibliotekarien Emma Karlsson på en av de riktade turerna med lådcykel i Lund. Foto: Malin Lundqvist.

Pop up-bibliotek på framfart

Popupverksamhet och samarbeten med andra organisationer blir en allt vanligare del av det läsfrämjande arbetet för biblioteken. I Trelleborg har ett samarbete mellan badhuset och biblioteket inletts och Folkbiblioteken i Lund arbetar med riktade turer för att nå målgrupper som annars kanske inte hittar dit.

För Trelleborgs bibliotek började samarbetet med badhuset som ett pilotprojekt och på prov ställdes ett bokstall ut på friluftsbadet. Tanken var att vuxna skulle läsa för sitt barn på plats i pauserna mellan doppen. Och det fungerade.

Därefter placerade man även ut en hylla med låneböcker inne på badhuset med böcker för hemlån. Samtliga böcker är på temat bad. Det senaste inslaget är en familjelördag på badhuset med temat badvett med författarbesök och tävlingar där man

kunde vinna såväl böcker som biljetter till badhuset. Bibliotekssamordnaren Sofi Sjöstrand som är initiativtagare till pilotprojektet berättar om syftet.

– Min ingång är att främja läsning och högläsning och jag vill göra det på nya sätt. Jag tror verkligen att vi behöver testa och utveckla det mer, säger hon.

En annan del av projektet är gåvoböcker om bad till simskoleeleverna. Och inför hösten finns planer på att testa högläsning på badhuset där barnen får ligga

I Trelleborg har ett samarbete mellan badhuset och biblioteket inletts. Foto: Jörgen Gånvall.

i badringar i den minsta bassängen och lyssna på bok. Och det råder knappast brist på idéer om fler läsfrämjande aktiviteter.

– Vi har även jobbat med en idé om att sätta upp en bilderbok på temat bad längs med en vägg på badhuset, berättar Sofi Sjöstrand.

På digitala och rörliga enheten vid Folkbiblioteken i Lund finns en etablerad popupverksamhet där man använder sig av bokbuss och lådcykel med riktade turer året om och arbetar i målgruppsteam utifrån de prioriterade grupperna förskolor, LSS-verksamhet, äldreomsorg, mångspråksturer och

Biblioteksbussen i Lund. Foto: Matilda Lindhe Persson.

HVB-hem. Under lov och helger försöker de även nå barn från sex år och uppåt. Bibliotekarierna besöker friluftsbad, seniorträffar, friluftsområden samt har ett pågående samarbete med en förening som arbetar för integration.

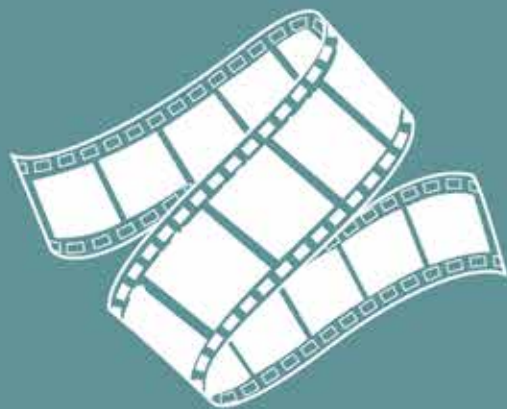
»Vi märker ju att stora delar av de prioriterade grupperna inte kommer till biblioteken.«

– Vi märker ju att stora delar av de prioriterade grupperna inte kommer till biblioteken. Kanske känner man inte till biblioteken eller också har man svårt att ta sig dit fysiskt eller intellektuellt. Man kanske tycker att det är en stor och stökig miljö. Då är det en fördel att vi kommer närmare, säger Matilda Lindhe Persson som är samordnare för biblioteksbussen i Lund.

Intresset bland besökarna på de riktade turerna är stort och beståndet i bokbussen och lådcykeln varierar utifrån plats och besökare.

– Syftet är att även de målgrupper som inte kommer till biblioteken i samma utsträckning som andra ska ta del bildning, kulturupplevelser och digitala verktyg, säger Matilda Lindhe Persson.

Text: Madeleine Gripsten

När filmen blir ett läslyft

Går det att likställa en filmupplevelse med en litterär? Det frågar sig Izabelle Zeijlon, redaktör på BTJ:s filmtjänst Viddla, i en krönika.

KRÖNIKA. Går det att likställa en filmupplevelse med en litterär upplevelse? Om det man vill få ut av läsningen är förmågan att följa en berättelse, utöka förståelsen för andras liv och kunna sätta sig in i olika situationer, går det till viss del att få ut samma effekt av film som av litteratur. Det som faller bort i filmen men som läsning erbjuder är framför allt det utökade ordförrådet och utvecklingen av föreställningsförmågan.

Att ersätta läsning med film är förmodligen inte den bästa läsfrämjande metoden. Att däremot komplettera läsning med film kan vara ett intressant tillvägagångssätt för att inspirera till läsning.

Rekommendationer av böcker med en filmatiserad version kan ha flera fördelar. Boken är redan välbekant. Karaktärerna känns igen och man vet ungefär vad som ska hända, vilket kan kännas tryggt för en ovan läsare. Ett engagemang kan väckas inför de detaljer som skildras i boken men som inte har tagits med i filmen, vilket kan orsaka funderingar kring varför vissa delar valdes bort i filmatiseringen.

Det är vid dessa funderingar något spännande händer i läsningen, då läsaren gör en analys mellan olika medier. Tankar kan uppstå kring hur en viss del

hade kunnat se ut i filmadaptionen och varför man tycker att just den delen är viktig.

Att rekommendera en bok som har blivit filmatiserad eller att rekommendera en film som handlar om författarskap kan vara en lustfylld ingång till läsning som uppmuntrar till reflektioner och på så sätt även kan utvidga läsoplevelsen.

Text: Izabelle Zeijlon

Foto: Erika Lemark. Illustration: rawpixel.com.

Läshunden Saga under en av lästunderna. Foto: Annette Lindberg.

Lästunder med hundar ger fler läsare

Studier har visat att elever som får läsa högt och interagera med läshundar förbättrar sin läsning. Aktiviteten kan även ge andra vinster i form av förbättrad självkänsla. På biblioteken i Halmstad och Skurup använder man sig av just läshund för att främja läsning bland barn.

Annci Gånvall är bibliotekarie i Skurup. Där har läshund länge varit en återkommande lovaktivitet.

– Vi kör det som en drop in-aktivitet, man behöver inte boka upp sig. Det har varit väldigt populärt och många frågar efter det, berättar hon.

»Hundarna har lärt sig att titta i boken och ligga stilla. Ibland vill barnen visa bilder och då ska hunden kunna titta på dem.«

På Halmstads bibliotek anlitar man vård- och läshundsföraren Annette Lindberg när man anordnar träffar med läshund. Hennes hundar får alltid börja och avsluta lästunden med lite trick och lek med barnet som ska läsa.

– Hundarna har lärt sig att titta i boken och ligga stilla. Ibland vill barnen visa bilder och då ska hunden kunna titta på dem, säger Annette Lindberg

Läshundarna är utbildade och lämplighetstestade för att passa med att jobba mot tredje part.

– Mitt uppdrag i det hela är att göra det trevligt och bra runtom för att få till läsning, säger Annette Lindberg.

ÖKAR SJÄLVFÖRTROENDET

På Skurups bibliotek är det hundinstruktören Anneli Einarsson som håller i lästunderna med läshund. Hon tycker att det är tydligt att se att hunden gör att det läsande barnet slappnar av.

– De dömer inte och de rättar inte. Det ökar självförtroendet för den som läser, säger Anneli Einarsson. På biblioteket i Skurup har man även ett annat projekt som involverar läshund på gång.

– Vi har påbörjat ett projekt med LSS-fritids där det är ungdomar och unga vuxna som eventuellt ska få prova att läsa högt för hund, berättar Annci Gånvall.

Text: Madeleine Gripsten

Kerstin Edvardsson är läsledare för shared reading-gruppen för hjärntrötta på Lunds stadsbibliotek.

Shared reading – en väg till läsglädje för hjärntrötta

För en hjärntrött person kan en enda aktivitet leda till flera dygn av återhämtning. Trots det är alla platser på shared reading-gruppen för hjärntrötta på Lunds stadsbibliotek fulla och deltagarna är entusiastiska. "Jag tappade allt självförtroende för läsning i och med hjärntröttheten – nu har jag börjat närma mig det igen", säger deltagaren Klara.

– Tidigare i livet älskade jag att läsa, men orken försvann helt när jag blev utmattad, säger Klara som lidit av hjärntrötthet i flera års tid.

– Hemma står metervis med bokhyllor – men jag orkar inte läsa mer än att kolla mejlen ibland, säger Leyna som både har en neurologisk sjukdom som ger upphov till hjärntrötthet, samt en hjärnskada efter en olycka.

»Shared reading är en tillåtande metod. Det handlar om kravlös läsning, man kan komma som man är...«

**»På biblioteket
behöver man inte
känna sig som
en patient – här
får man vara en
person.«**

”Styrkan i gruppen ligger i att vi har en förståelse för varandra gällande hjärntrötthet” säger deltagaren Klara.

Sedan i våras har de båda tagit del av den shared reading-grupp för hjärntrötta som anordnats av Lunds stadsbibliotek, något som de båda beskriver som en mycket positiv upplevelse.

– Nu har jag börjat hitta tillbaka till litteraturen. Orken går så klart upp och ner, men gruppen har gett mig en ny tro på att jag klarar av det här. Jag kan ju faktiskt läsa! säger Klara.

TILLÅTANDE METOD

För ledaren Kerstin Edvardsson, i grunden logoped med specialkunskaper inom rehabilitering, började allt med att hon hörde ett inslag på radion om shared reading. Detta ledde till att hon packade väskan och reste till Liverpool – metodens ursprungsort – för att utbilda sig till läsledare.

– Shared reading är en tillåtande metod. Det handlar om kravlös läsning, man kan komma som man är utan att behöva förbereda sig. Det betyder också att det inte gör något om man inte kan eller orkar komma vid ett tillfälle. Vid varje tillfälle pratar vi om en ny text, säger Kerstin Edvardsson.

Hon betonar också att det varit oerhört viktigt för just den här läsgruppen att ha biblioteket som mötesplats.

– Hade träffarna anordnats på vårdcentralen så hade det blivit en helt annan sak. På biblioteket behöver

man inte känna sig som en patient – här får man vara en person.

INGA RÄTT OCH FEL

Varje träff inleds med en namnrunda. Därefter delar Kerstin ut den text som ska läsas vid tillfället så att alla deltagare kan ha texten framför sig – om man vill. Sedan läser Kerstin något stycke högt ur texten innan man tar en första paus för att fritt dela tankar om texten med varandra. Läsningen fortsätter sedan till nästa paus görs för att ge rum till fortsatta tankar – och sedan till nästa.

– Det finns inga rätt eller fel och man blir inte bedömd. Styrkan i gruppen ligger i att vi har en förståelse för varandra gällande hjärntrötthet. Ingen skulle tycka att det var konstigt om någon tog en paus eller behövde lämna rummet en stund, säger Klara.

– Jag känner mig trygg i gruppen, mycket tack vare Kerstin som både har en förståelse för hur det är att leva med hjärntrötthet – och hur meningsfullt det är att dela texter med varandra. Den här upplevelsen har betytt mycket för mig och jag hoppas verkligen att det blir en fortsättning, avslutar Leyna.

***Klara och Leyna heter egentligen något annat.
Text och foto: Nora Lindkvist***

Bli sedd. Bli läst.

Gör som hundratals författare och registrera dig på Författarsök.

Till priset av en cappuccino i månaden blir du sökbar för bibliotek och skolor. Nå ut till dina läsare med författarbesök.

Läs mer och registrera dig på forfattarsok.btj.se

KOMMANDE BOK FRÅN BTJ FÖRLAG

Pojkars läsande och lärande

av Anne-Marie Körling

"DET GÄLLER ATT VÅGA MÖTA POJKEN, SE TILL HANS LÄRANDE, KNYTA KONTAKT MED HONOM OCH VARSAMT ETABLERA EN LÄRANDE RELATION. ÄVEN DEN STÖKIGASTE POJKEN KAN BLI STUDIEMOTIVERAD."

I *Pojkars läsande och lärande* berättar Anne-Marie Körling om hur de pojkar som kommer på kant och misslyckas med grundskolan kan räddas genom att undervisningen utvecklas och läsförmågan underhålls.

UTKOMMER
I AUGUSTI!

Du hittar alla våra titlar på butik.btj.se